

Imię i nazwisko autora: Maria Bednarska

Temat zajęć: Projekt edukacyjny w promocji regionu

Wprowadzenie:

Scenariusz zawiera informacje na temat projektu. Służy wprowadzeniu uczestników (uczniów) w metodę projektu nakierowanego na działania edukacyjne i lokalne w celu przygotowania pomysłów na przedsięwzięcia związane z regionem. Zaproponowane ćwiczenie służy refleksji nad tym, co jest, a co nie jest projektem.

Zainicjowane przez uczniów pomysły na działania dotyczące promocji Chęciny/Bodzentyna i regionu świętokrzyskiego będą opracowywane na kolejnych zajęciach, a ich efektem będzie stworzenie gotowego do realizacji projektu.

Cele zajęć:

Uczestnik szkolenia (uczeń):

- zapozna się z terminologią związaną z projektem oraz elementami projektu „krok po kroku”;
- będzie potrafił rozróżnić działania, które są projektem, od działań, które nim nie są;
- wygeneruje pomysły na projekt związany z regionem świętokrzyskim i swoją miejscowością oraz zaproponuje tematykę projektu jako pomysł na działanie w społeczności lokalnej;
- rozwinie umiejętność pracy i współpracy w zespole.

Metody i formy pracy:

wykład połączony z prezentacją w Microsoft PowerPoint, dyskusja, burza mózgów, praca w zespołach.

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

Środki dydaktyczne:

flipchart, flamastry.

Załącznik nr 1 – Czy to jest projekt?

Załącznik nr 2 – Gwiazda pytań.

Załącznik nr 3 – Projekt „krok po kroku” według schematu W. Emera i K. D. Lenzena.

Załącznik nr 4 – Czego się wystrzegać? Lista grzechów podczas pracy metodą projektu.

Załącznik nr 5 – Prezentacja multimedialna w Microsoft PowerPoint.

Załącznik nr 6 – Ewaluacja zajęć.

Czas zajęć:

3 godziny dydaktyczne.

Przebieg zajęć:

Program:

1. Co to jest projekt? Tworzenie definicji projektu.
2. Krótki wykład na temat projektu w oparciu o prezentację multimedialną w Microsoft PowerPoint.
3. Ćwiczenie „Czy to jest projekt?” (Załącznik nr 1), przykłady innych działań, które zdaniem uczniów mogą być zrealizowane poprzez projekt.
4. Opracowywanie pomysłów na projekt promujący region świętokrzyski oraz Chęciny/Bodzentyn. Planowanie projektu jako działania lokalnego. Wypełnianie karty pracy – Gwiazda pytań (Załącznik nr 2), karty pracy – „Projekt krok po kroku” (Załącznik nr 3).

Wstęp

Wiele projektów realizowanych przez młodzież dotyczy jakiejś wspólnoty (np. młodych ludzi, uczniów szkoły X, mieszkańców miejscowości Y). Myśląc o wspólnocie, musimy pamiętać o tym, że każdy projekt jest realizowany dla ludzi, z ludźmi i przez ludzi, i

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

rozumiany jest jako dążenie do zmiany społecznej, do czegoś nowego, czego brakuje, co jest potrzebne lub istotne w danym środowisku. Tworzyć projekt, to znaczy być zwolennikiem działania, kontrolowanej zmiany rozłożonej w czasie. *Projekt nie jest snem..., ale sen, który się spełnia, może stać się projektem.* Metoda projektu w tym znaczeniu stanowi więc podstawę, która pozwala na to, aby sen nabrał kształtu i stał się rzeczywistością.

Prowadzący czyta wiersz nieznanego ucznia duńskiej szkoły powszechnej:

Uczymy się tworząc.

Uczymy się przekraczając granice.

Uczymy się eksperymentując.

Uczymy się poprzez działanie, a nie kontemplację.

Uczymy się działając najpierw, a myśląc potem.

Uczyć się to działać.

Uczyć się to robić rzeczy nowe i nieznanne.

Uczyć się to odkrywać.

Uczyć się to rozumieć.

Uczyć się to mieć odwagę poznawać to co nowe i nieznanne.

Uczyć się to nie znaczy zbierać do spichlerza, wklejać do albumu, chować do szuflady.

Uczyć się to smakować, ważyć, rozważać, mieszać, czuć, gryźć, słuchać, wachać.

Uczyć się to nie znaczy poznać gramatykę, to znaczy posługiwać się językiem.

Uczyć się to nie znaczy zastanawiać się, z czego jest zrobiony księżyc, ale polecieć tam.

Uczyć się to nie zachwycać się kolorem światła, ale załamywaniem się światła przez pryzmat.

Uczyć się to nie znaczy marzyć o obcych krajach, ale zbudować łódź i przepłynąć morze.

UCZENIE SIĘ TO DZIAŁANIE

Na podstawie: M. Krogulec-Sobowiec, *Miniprzewodnik po metodzie projektów.*

Prowadzący zadaje uczestnikom (uczniom) pytanie:

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

Czy chcielibyście uczyć się tak, jak to opisał uczeń duńskiej szkoły?

Czy może już tak wygląda nauka w waszej szkole? Prowadzący zachęca do krótkiej dyskusji na forum.

Projekt jest jedną z metod nauczania, która zawiera w sobie zarówno uczenie się, jak i działanie.

Przebieg zajęć:

Co to jest projekt? Prowadzący zachęca uczestników (uczniów) do podawania skojarzeń ze słowem „projekt”, które zapisywane są na flipcharcie. Następnie w zespołach 3-, 4-osobowych uczestnicy (uczniowie) tworzą własne definicje projektu, po czym następuje prezentacja efektów pracy na forum grupy. Wszyscy uczestnicy po zapoznaniu się z propozycjami wybierają definicję, która najlepiej oddaje istotę projektu. Wybór następuje metodą oddawania głosów – np. poprzez przyklejania „cenek”.

Prowadzący w oparciu o prezentację w Microsoft PowerPoint przedstawia podstawowe informacje dotyczące projektu.

Słownik definiuje „projekt” jako „indywidualne lub wspólne przedsięwzięcie, które jest starannie zaplanowane tak, aby osiągnąć konkretny cel, np. projekt badawczy, ogólnonarodowy, działania lokalnego, czy mający promować rozwój biznesu; terminowe zadanie realizowane samodzielnie przez uczniów według wcześniej przygotowanego planu”.

Definicji projektu jest znacznie więcej, sami zaproponowaliście kilka.

Zdaniem Mirosława S. Szymańskiego **istota projektu** tkwi w:

- problemie, który trzeba rozwiązać,
- we współdziałaniu w jego rozwiązaniu,
- samodzielności realizujących projekt,
- interdyscyplinarności,
- związku z realnym światem.

Cofnijmy się do historii. Słowo „projekt” zostało po raz pierwszy użyte około XVI wieku i wywodzi się z łacińskiego *projicere* (pchnąć). Łacińskie źródła sugerują więc ruch,

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

określony stosunek między przestrzenią i czasem. Pod względem historycznym słowo zostało po raz pierwszy użyte przez architektów. W XV wieku we Włoszech Filippo Brunelleschi wprowadził dwie innowacje w tradycji architektonicznej swoich czasów. Ponieważ praca nad Katedrą Florencką została przerwana w XV stuleciu, Brunelleschi otrzymał zadanie dokończenia jej budowy, czyli dodania kopuły. Przed przystąpieniem do działania architekt sporządził rysunek (plan, progetto) kopuły, wykorzystując przy tym różne perspektywy, aby uzyskać geometryczny wygląd przyszłej struktury. Sama kopuła miała świadczyć o historycznym i politycznym charakterze miasta. Florencja aspirowała wówczas do tego, aby być miastem otwartym na świat, tak więc kopuła zawierała dwie części: jedną zewnętrzną, drugą wewnętrzną. Brunelleschi racjonalizował architekturę, dając jej nową perspektywę czasową. Takie ujęcie sprawiło, że możliwe jest oddzielenie planowania od działania i projektu od implementacji. Jego przykład sugeruje, że powinniśmy ponownie przemyśleć termin „projekt” i dostrzec w nim koncepcję służącą organizowaniu działań. **Projektem są działania, które przede wszystkim muszą być zaplanowane.**

Nie są zaś projektami:

- wcześniejsze działania, które są powtarzane w dokładnie ten sam sposób na zasadzie regularności;
- działania, które nie mają jasno określonych celów;
- działania, które mogą być powtórzone lub zastosowane gdziekolwiek lub w jakimkolwiek momencie;
- działania stałe.

Prowadzący rozdaje uczestnikom karty pracy (**Załącznik nr 1**). Jest to ćwiczenie „**Czy to jest projekt?**”, które dotyczy usystematyzowania wiedzy na temat projektu. Uczestnicy wykonują je indywidualnie, po czym prowadzący, podając właściwe odpowiedzi, komentuje je. Uczniowie podają przykłady różnych innych niż zaprezentowane w ćwiczeniu działań, które ich zdaniem mogą być zrealizowane poprzez projekt.

Wszystkie projekty mają różne, lecz typowe dla siebie **cechy**:

- **jasno określony/e cel/e** i zadanie osiągnięcia określonych rezultatów. Ich celem jest rozwiązanie problemu, a to sprawia, że konieczna jest wcześniejsza analiza potrzeb.

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

Projekt zawiera propozycje jednego lub większej liczby rozwiązań i przez to może służyć trwałym zmianom społecznym;

- są **realistyczne** – ich cele muszą być możliwe do osiągnięcia, a to oznacza konieczność wzięcia pod uwagę zarówno potrzeb, jak również możliwych do wykorzystania zasobów ludzkich i finansowych;
- są **ograniczone** – w czasie i przestrzeni, czyli mają swój początek i koniec oraz są implementowane (wdrażane) w konkretnym miejscu i kontekście;
- są **złożone** – wymagają umiejętności planowania i wdrażania oraz wiążą się z zaangażowaniem różnych partnerów;
- są **produktem wspólnych działań** – są prowadzone przez zespoły, angażują różnych partnerów i są tworzone dla potrzeb innych;
- są **unikatowe** – wszystkie projekty wypływają z nowych pomysłów, są odpowiedzią na potrzebę (problem), są innowacyjne;
- są **przygodą** – każdy projekt jest inny i nowatorski, projekty zawsze wiążą się z pewną dozą niepewności i ryzyka.

Projekty mogą być oceniane, ponieważ są planowane i przekładane na cele, które muszą być mierzalne i możliwe do oceny oraz składają się z możliwych do identyfikacji faz.

Zapewniają samodzielność pracy uczniów i uczą, jak rozwiązywać zadania problemowe, nie ma bowiem gotowych rozwiązań – różne drogi prowadzą do celu.

Dobrze przygotowany projekt powinien dać odpowiedź na pytania:

- Do czego przyczyni się jego realizacja?
- Dlaczego podejmuje się taki projekt?
- W jaki sposób będzie on realizowany?
- Kto jest odpowiedzialny za jego realizację?
- Kto skorzysta w wyniku jego realizacji?
- W jakim czasie będzie realizowany i kiedy przyniesie rezultaty?
- Jakie zasoby są potrzebne dla realizacji celu?
- Jakie czynniki zewnętrzne są niezbędne dla powodzenia przedsięwzięcia?

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

Istnieje wiele modeli projektów odzwierciedlających różne definicje i odnoszących się do różnych aspektów działania. Każdy projekt zależy od kontekstu, grupy docelowej, środków, które mamy do dyspozycji. Niemniej wszystkie projekty wpisują się w pewien schemat. Przyjrzyjmy się jednemu z nich, ponieważ w oparciu o ten schemat będziemy tworzyć nasze pomysły na projekty działania lokalnego.

Projekt według W. Emera i K. D. Lenzena:

- Zainicjowanie.
- Działanie wstępne.
- Planowanie.
- Wykonanie.
- Prezentacja.
- Ewaluacja.
- Kontynuacja.

Ćwiczenie 1. Uczestnicy szkolenia metodą „Gwiazdy pytań” (Załącznik nr 2) zaproponują tematy projektów związane z regionem świętokrzyskim oraz Chęcunami/Bodzentynem.

Ćwiczenie 2. Uczniowie w zespołach 4-, 5-osobowych na podstawie **karty pracy – Projekt „krok po kroku”** (Załącznik nr 3) przeprowadzają analizę potrzeb, czyli dlaczego zaproponowany pomysł jest ważny, istotny, kto może być nim zainteresowany, i zastanawiają się nad jego celami, odpowiadając sobie na pytania: co?, po co?, do czego będziemy dążyć? Definicja celu jest też odpowiedzią na pytanie, dlaczego został stworzony projekt i jaki jest powód jego istnienia. Możemy mówić o celach społecznych, które prowadzą do zmian w środowisku społecznym, edukacyjnych, koncentrujących się na promowaniu indywidualnych zmian dotyczących jednostki lub grupy docelowej (np. czego nauczą się uczestnicy, do czego będą upoważnieni). Definiowanie celów jest kluczowe dla uczynienia projektu możliwym do zrealizowania, cele mogą być ogólne i dalekosiężne, dążenia zaś muszą zostać tak zdefiniowane, aby były konkretne (co próbujemy osiągnąć?, jak wiele osób zostanie

TBF – Ku lepszej przyszłości – Edukacja jako miejsce promocji regionów Świętokrzyskiego i Abruzzo

zaangażowanych?, jak wiele działań przeprowadzimy?, jakie kompetencje uzyskają uczestnicy ?, co zmieni się po przeprowadzeniu projektu ?, co zostanie stworzone ?), złożone (rozbicie na kilka zamierzeń – łatwiej planować i kontrolować), łatwo poddające się ocenie (dotarcie do 100 osób, a nie „do tylu, ilu będzie możliwe”), określone w czasie, realistyczne, elastyczne (w rezultatach niezbędne mogą być drobne poprawki, korekty), rozpoznawalne w działaniach (to co chcemy dostrzec). Dążenia nie są celem samym w sobie, to projekt jest ostatecznym celem. Teraz kolej na strategię i metodologię czyli jak będziemy wdrażać nasze dążenia (poprzez działania), czyli planowanie (kalendarz działań) – co?, kiedy?, gdzie? Pamiętajmy też o czasie, który jest jednym z najważniejszych zasobów.

Kilka realistycznych uwag o czasie na podstawie podręcznika „Zarządzanie projektem” (s. 62) :

Czas nie może być zaoszczędzony,

Czas nie może być wymieniony,

Czas nie może być kupiony,

Czas nie może być sprzedany,

Czas może być tylko dobrze wykorzystany.

Prowadzący zachęca uczniów do właściwego wykorzystania czasu między kolejnym spotkaniem na dopracowanie karty pracy i przypomina o konsultacjach drogą elektroniczną z prowadzącymi zajęcia.

Istnieje wiele różnorodnych metod pomocnych w poszukiwaniu i opracowywaniu pomysłów na projekty, np. dyskusje, burza mózgów, mapy skojarzeń, analiza SWOT, gwiazda pytań, analiza publikacji, analiza rynku, wyniki badań itp. Opisy tych metod można znaleźć na stronach internetowych oraz w publikacji „Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie”, cz. 1 i 2.

Na zakończenie prowadzący przedstawia: **Czego się wystrzegać? Lista grzechów podczas pracy metodą projektu (Załącznik nr 4).**

Opracowano na podstawie:

1. *Zarządzanie projektem*, RE i KE, 2000 r.
2. J. Strzemieczny, *Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne*, 2011 r.

Ewaluacja zajęć:

Prowadzący dokonuje ewaluacji zajęć za pomocą metody: kosz – walizka
(Załącznik nr 6).

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Czy to jest projekt?

Załącznik nr 2 – Gwiazda pytań.

Załącznik nr 3 – Projekt „krok po kroku” według schematu W. Emera i K. D. Lenzena.

Załącznik nr 4 – Czego się wystrzegać? Lista grzechów podczas pracy metodą projektu.

Załącznik nr 5 – Prezentacja w Microsoft PowerPoint.

Załącznik nr 6 – Ewaluacja zajęć.